

UNIVERSITATEA „AUREL VLAICU” DIN ARAD
ȘCOALA DOCTORALĂ INTERDISCIPLINARĂ
FACULTATEA DE ȘTIINȚE UMANISTE ȘI SOCIALE
DOMENIUL DOCTORAL „TEOLOGIE”

**DINAMICA RESURSELOR FINANCIARE ȘI A
DĂRUIRII ÎN ISTORIA BISERICII ADVENTISTE
DE ZIUA A ȘAPTEA DIN ROMÂNIA**

(Rezumat)

Coordanator științific,

Prof. Univ. Dr. Habil. IOAN-GHEORGHE ROTARU

Student-doctorand,

STOICESCU MIHAI

ARAD

2023

DINAMICA RESURSELOR FINANCIARE ȘI A DĂRUIRII ÎN ISTORIA BISERICII ADVENTISTE DE ZIUA A ȘAPTEA DIN ROMÂNIA

(Rezumat)

Lucrarea de cercetare face parte din aria generală a istoriei bisericești și a avut ca obiect de studiu sistemul de zecimi și daruri al Bisericii Adventiste. Subiectul tezei de doctorat a fost acela de a urmări evoluția resurselor financiare ale Bisericii Adventiste de Ziua a Șaptea din România, de la apariția acesteia până în prezent. Scopul principal a fost acela de a alcătui o istorie a sistemului financiar, care să stea la baza alcătuirii unei istorii a adventismului românesc.

Problema cercetată a fost formulată astfel: sistemul financiar de care dispune Biserica Adventistă de Ziua a Șaptea din România a fost unul din factorii care au favorizat dezvoltarea acesteia. Prin dezvoltarea bisericii se va înțelege numărul de membri și de biserici, precum și instituții ale bisericii (școli, edituri, centre media sau instituții medicale). Având în vedere problema cercetată, am pornit de la ipoteză că dezvoltarea Bisericii Adventiste

de Ziua a Șaptea din România s-a datorat, printre altele, și sistemului financiar de care dispune. Datorită faptului că am studiat sistemul financiar prin prisma a trei aspecte (proveniența fondurilor, modul de utilizare și transparența acestora), am formulat trei subipoteze de lucru. Prima subipoteză de la care am plecat a fost aceea că proveniența fondurilor a stat la baza dezvoltării bisericii. A doua subipoteză afirmă că modul în care au fost utilizate fondurile a dus la dezvoltarea bisericii. Ultima subipoteză de lucru susține că transparența bisericii cu privire la utilizarea fondurilor a garantat dezvoltarea acesteia.

Pentru ca lucrarea să își atingă scopul drept, am urmărit îndeplinirea mai multor obiective. Primul a avut în vedere formularea corectă și clară a temei de cercetat pornind de la stadiul actual al cercetării. Cel de-al doilea obiectiv a constat în realizarea unei documentări profunde a domeniului de cercetare propus prin explorarea literaturii de specialitate, a arhivelor Bisericii Adventiste atât la nivel național, cât și la nivel mondial, a arhivelor statului, precum cele ale fostei Securități sau ale Cultelor. Nu am întâmpinat niciun obstacol în acest sens, având acces la toată această bază de date. Singura limitare a fost

impusă de Biserica Adventistă ca să nu divulg informații cu privire la salarii, însă nu a reprezentat un factor major care să împiedice înțelegerea subiectului cercetat. Cel de-al treilea obiectiv urmărit a fost sintetizarea informațiilor culese în urma documentării, utilizând o abordare atât diacronică, cât și sintetică. Ultimul obiectiv a avut în vedere probarea ipotezelor de lucru enunțate.

În vederea realizării lucrării de cercetare am consultat atât literatura de specialitate (literatura secundară), precum și izvoarele primare scrise, în speță documentele și arhivele disponibile privind resursele financiare de-a lungul istoriei adventismului din România.

Metodologia de lucru utilizată a fost cea descriptivă și cea sintetică. Metoda descriptivă a surprins stadiul actual al cunoașterii în domeniile istoriei adventismului în România și teologiei resurselor financiare. Metoda sintetică, specifică teologiei istoriei, a sintetizat informațiile care au reieșit din documentele descoperite de-a lungul cercetării. De asemenea, trebuie precizat că am folosit o abordare atât diacronică (evoluția în timp a sistemului de zecimi și daruri în

Biserica Adventistă), cât și sincronică (prezentarea structurii sistemului de zecimi și daruri la un moment dat).

Pentru a-mi atinge obiectivele și scopul cercetării am sistematizat lucrarea în mai multe capitole, fiecare dintre acestea cu propriile subdiviziuni. Primul capitol este unul introductiv și a surprins argumentele alegerii temei de cercetare, stadiul actual al cunoașterii, metodologia de lucru și structura lucrării.

Capitolul al doilea, *Resursele financiare în viziunea adventistă*, a surprins istoria sistemului de zecimi și daruri, teologia resurselor financiare și poziția altor culte cu privire la sistemul de zecimi și daruri. Istoria mișcării advente arată că aceasta a fost împotriva oricărei forme de organizare, considerând-o Babilon. În perioada 1844-1858 nu a existat niciun plan de dăruire prin care lucrarea să poată fi susținută, totul depinzând de bunăvoința credincioșilor sau ascultătorilor. În anul 1859, în urma unui studiu din Noul Testament, a fost adoptat planul de dăruire sistematică. Un alt studiu biblic, cel din 1878, a constatat natura universală a zecimii. Biserica Adventistă crede că zecimea este sfântă, Îi aparține lui Dumnezeu și trebuie folosită pentru susținerea

predicatorilor și a înaintării lucrării. Dumnezeu este Proprietarul tuturor lucrurilor, în timp ce oamenii sunt numiți administratorii acestora. Adoptarea sistemului de zecimi și daruri a dus la dezvoltarea bisericii prin înființarea de biserici, susținerea pastorilor, împlinirea nevoilor celor săraci sau celor care au trecut prin dificultăți și, nu în ultimul rând, susținerea lucrării lui Dumnezeu.

Capitolul al treilea, *Dinamica resurselor financiare în perioada 1870-1946*, s-a concentrat pe patru aspecte: apariția adventismului în România, sistemul de zecimi și daruri, rapoarte statistice și financiare și instituții adventiste în această perioadă. Din punct de vedere istoric, mișcarea sabatariană din Transilvania poate fi văzută ca un precursor al adventismului, prin prisma respectării sabatului biblic al zilei a șaptea. Primii misionari care au sosit pe teritoriul românesc au venit pe filieră americană, cei mai mulți dintre aceștia fiind de origine germană. Expulzarea de către autorități a pastorului de origine germană, Hinter, care a lucrat în București, a făcut ca biserica să instruiască pastori români. Acesta a fost momentul de la care adventismul a

explodat în România. Creșterea numărului credincioșilor a dus la organizarea bisericii sub diferite forme, precum Conferința Română, iar după Marea Unire din 1918, Uniunea Română. Dezvoltarea bisericii a necesitat înființarea unei edituri și tipografii pentru producerea și răspândirea de literatură religioasă, înființarea unei școli misionare pentru pregătirea viitorilor pastori și înființarea unui centru medical. Informațiile prezentate în acest capitol mi-au confirmat primele două subipoteze de lucru și anume că proveniența fondurilor a stat la baza dezvoltării bisericii (teologia) și că modul în care au fost utilizate fondurile a dus la dezvoltarea bisericii (rapoartele statistice și financiare).

Capitolul al patrulea, *Dinamica resurselor financiare în comunism (1947-1989)*, subliniază aspecte precum sistemul de zecimi și daruri, rapoarte statistice și financiare și instituțiile adventiste din perioada comunistă. Aceasta a fost una dintre cele mai negre perioade din istoria României. Deși controlul statului s-a manifestat prin implicarea în alegerile electivale ale bisericii, cât și în funcționarea bisericii, prin controlul resurselor financiare de care dispunea biserica, totuși

aceasta a rezistat și s-a dezvoltat încet, în ciuda interdicțiilor statului. Pentru a contracara acest control al statului, liderii bisericii au luat hotărârea de a avea o contabilitate dublă, prin intermediul căreia se suplimentau salariile, se acordau diverse ajutoare pastorilor și se acopereau anumite nevoi ale bisericilor locale. În urma depistării contului secret, securitatea a strâns probe cu scopul de a desființa biserica și de a stimula neîncrederea membrilor în biserică. Chiar dacă o anumită neîncredere în mânuirea fondurilor s-a perpetuat până în zilele noastre, securitatea nu a reușit să desființeze nici biserica și nici să producă o neîncredere totală în liderii bisericii. Controlul statului nu a permis bisericii să urmeze în totalitate regulamentul financiar al bisericii mondiale și nici să raporteze evoluția adventismului românesc. Prin urmare, datele financiare sunt lacunare sau estimări. În ciuda acestor neajunsuri, sistemul de zecimi și daruri a funcționat în perioada comunistă, demonstrându-se prima subipoteză a cercetării, care afirmă că proveniența fondurilor a stat la baza dezvoltării bisericii. Rapoartele și statisticile prezentate, chiar dacă sunt lacunare, demonstrează a doua subipoteză, care afirmă că modul în

care au fost utilizate fondurile a dus la dezvoltarea bisericii. Datorită controlului statului, biserica nu a fost transparentă în totalitate, ducând la afectarea imaginii în rândul credincioșilor, în mod special datorită contului secret. Cu toate acestea, credincioșii adventiști au continuat susținerea sistemului de zecimi și daruri. Prin urmare, transparența bisericii cu privire la utilizarea fondurilor nu a garantat dezvoltarea acesteia, biserica dezvoltându-se în ciuda unor probleme de transparență. De aceea, ultima subipoteză nu a putut fi demonstrată.

Capitolul al cincilea, *Dinamica resurselor financiare după 1989*, se concentrează pe aspecte precum sistemul de zecimi și daruri, rapoarte statistice și financiare, instituțiile adventiste din perioada post-comunistă. Schimbarea regimului communist a fost de bun augur pentru dezvoltarea bisericii. Statul nu se mai amestecă în treburile interne ale bisericii, iar aceasta funcționează conform statutului său. Ca atare, regulamentul financiar al bisericii mondiale a funcționat fără nicio opreliște, astfel că biserica a putut să aplice sistemul de zecimi și daruri așa cum este aplicat la nivel mondial. De-a lungul timpului, biserica a dezvoltat o serie

de noi instituții de învățământ, medicale sau media. Institutul Teologic a continuat să se dezvolte, transformându-se în Universitatea Adventus. Editura a fost reînființată și a ajuns printre primele instituții de profil, la nivelul bisericii mondiale. Datele prezentate în acest capitol demonstrează toate cele trei subipoteze de lucru. Teologia sistemului de zecimi și daruri dezvoltată de Biserica Adventistă la nivel mondial, inclusiv Biserica Adventistă din România, demonstrează că proveniența fondurilor a stat la baza dezvoltării bisericii. Rapoartele financiare din perioada post-comunistă arată că biserica are un sistem financiar bazat pe alocarea unor procente din zecime diverselor categorii de cheltuieli sau instituții și respectarea destinației darurilor. Acest fapt demonstrează cea de-a doua subipoteză de lucru, care afirmă că modul în care au fost utilizate resursele financiare a dus la dezvoltarea bisericii. Adoptarea transparenței totale, inclusiv a celei financiare a condus la deschiderea bisericii nu doar către membri săi, ci și către întreaga lume. Rapoartele financiare ale Bisericii Adventiste din România se regăsesc pe platforma online a bisericii mondiale. De asemenea, fiecare instituție

adventistă din România prezintă rapoarte financiare periodice și sunt auditate de către organisme de profil. Aceste fapte demonstrează ultima subipoteză de lucru, cea care susține că transparența bisericii cu privire la utilizarea fondurilor i-a garantat dezvoltarea.

Ultimul capitol prezintă câteva aspecte practice legate de funcționarea sistemului de zecimi și daruri. Scopul acestui capitol este să poată fi folosit ca un ghid practic în vederea adoptării sistemului biblic de zecimi și daruri.

Prin urmare, lucrarea de cercetare a reținut ipoteza de lucru, care afirmă că la baza dezvoltării Bisericii Adventiste din România a stat, printre altele, sistemul de zecimi și daruri adoptat. De asemenea, au fost reținute și cele trei subipoteze de lucru: proveniența fondurilor a stat la baza dezvoltării bisericii, modul în care au fost utilizate resursele financiare a dus la dezvoltarea bisericii și transparența bisericii cu privire la utilizarea fondurilor i-a garantat dezvoltarea.

Bibliografie selectivă

- Aka, T. H. *The Financial Crisis in Bible Prophecy*. Coldwater, Michigan: Remnant Publications, 2013.
- Bujor, Ioan Toma. *Oameni și altare – O istorie a lăcașurilor de închinare din Conferința Muntenia a Bisericii Creștine Adventiste de Ziua a Șaptea 1920-2000*, vol. I. Cernica: Editura CARD, 2005.
- Burt, Merlin. *Seventh-day Adventist Theology*. Berrien Springs, MI: Andrews University, 2019.
- Conradi, L. R. *Die Geschichte des Sabbats*. 1912; reed., Ausgabe: Gihon Publishing, 2009.
- Cojea, V. D. *Vechi cărări advente*. Cernica: Editura CARD, 1998.
- Czechowski Michael B. *Thrilling and Instructive Developments: An Experience of Fifteen Years as Roman Catholic Clergyman and Priest*. Boston, MA, 1862.
- Diaconescu, Mircea. *Adu-ți aminte*. Aachen, 1996.
- Fitzai, Corneliu-Ghiocel. *Mișcarea adventistă de ziua a șaptea din România*. Pantelimon: Editura Viață și Sănătate, 2018.
- Gehan, Gunter. *Întreita solie în Austro-Ungaria și România 1869-1938*. Graphe, 2008.
- Haloviak, Bert B. & Donald F. Yost. *A Report on the Use of Tihe in the Seventh-Day Adventist Church*. Washington, D.C.: Office of Archives and

- Statistics General Conference of Seventh-day Adventists, 1976.
- Heinz, Daniel. *Ludwig Richard Conradi: Missionar, Evangelist Und Organisator Der Siebenten-Tags-Adventisten in Europa*. Adventistica. Ed. Peter Lang. Frankfurt, 1987.
- Howell, Emma E. *The Great Advent Movement*. Washington, DC: Review and Herald, 1935.
- Kidder, Joseph S. „Creeds and Statements of Belief in Early Adventist Thought.” *Andrews University Seminary Studies* 47.1 (2009), 115.
- Modoran, Gheorghe. *Biserica prin pustiul roșu. Rezistență și compromis în adventismul din România în perioada comunistă (1944-1965)*. Vol. I. Pantelimon: Editura Viață și Sănătate, 2013.
- _____. *Biserica prin pustiul roșu. Biserica Adventistă din România sub comunism 1965-1975*. Vol. II. București: Editura Alege Viața, 2018.
- Moldovan, Wilhelm. *Manualul doctrinelor biblice AZȘ*. Pantelimon: Editura Viață și Sănătate, 2017.
- Montgomery, Oliver. *Principles of Church Organization and Administration*. Washington, DC: Review and Herald Publishing Association, 1942.
- Olsen, M. Ellsworth. *A History of the Origin and Progress of Seventh-day Adventists*. Washington, D.C.: Review and Herald, 1925.

- Petrescu, Valeriu. *Presa adventistă din România 1884-2002*. București: Editura Viață și Sănătate, 2003.
- Popa, Dumitru. *Biografiile ale pionierilor Bisericii advente din România: Toma Aslan și Istoria Bisericii Advente din România până la 1900*. Vol. I. București: Grafic Print, 1995.
- Rees, Mel, Don E. Crane & Mario Nino. *Resurse administrarea creștină a vieții*. Vol. 3. București: Editura Viață și Sănătate, 2013.
- Reid, Edward G., Eric Armer & Ben Maxson. *Resurse administrarea creștină a vieții*. Vol. 2. București: Editura Viață și Sănătate, 2013.
- Rodriguez, Manuel Angel. *Resurse administrarea creștină a vieții*. Vol. 1. București: Editura Viață și Sănătate, 2012.
- _____. *Stewardship Roots*. Silver Spring, MD: Stewardship Ministry Department Publication, 1994.
- _____. *Tithing in the New Testament and the Christian Church*. Silver Spring, MD, 2003.
- _____. *Tithing in the Writings of Ellen G. White*. Silver Spring, MD, 2020.
- Roșca-Năstăsescu, Benjamin. *O istorie a adventismului de ziua a șaptea din România. Premise*. București: Viață și Sănătate, 2009.
- Smith, Uriah. *A Declaration of the Fundamental Principles Taught and Practiced by the Seventh-*

- day Adventists*. Battle Creek, MI: Steam Press, 1872.
- Troy, Owen Austin. *The Financial System of the Seventh-Day Advenstist Church: An Evaluation of the Factors Entering into the Adoption and Practice of Tithing*. Ann Arbor, Michigan: ProQuest LLC, 2014.
- Vaucher, Alfred F. *M.-B. Czechowski*. Collonge-sous-Salève: Imprimerie Fides, 1976.
- Waggoner, Ellet J. *The Honor Due God*. Oakland, CA: Pacific Press, 1884.
- White, Arthur L. *Highlights of the Beginning of the Tithing System*. Silver Spring, MD: EGW Estate, 2018.
- White, Ellen G. *Mărturii*. Vol. I. Trad. Elena Oprița. București: Editura Viață și Sănătate, 1997.
- _____. *Mărturii pentru biserică*. Vol. VI. Pantelimon, Editura Viață și Sănătate, 2017.
- _____. *Sfaturi privind administrarea creștină a vieții*. București: Editura Viață și Sănătate, 2007.
- _____. „Thoughts on Revelation 14.” *A Word to the Little Flock*. Ed. James White. Gorham, ME: James White, 1847.
- _____. *Advenștiții de ziua a șaptea cred... O expunere biblică a celor 28 de puncte fundamentale de doctrină adventistă*. București: Editura Viață și Sănătate, 2009.

- . *Biblia sau Sfânta Scriptură a Vechiului și Noului Testament*. Societatea Biblică Interconfesională, 2001.
- . *Church Manual*. The General Conference of Seventh-day Adventist, 1932.
- . *Church Manual*. The General Conference of Seventh-day Adventist, 1934.
- . *Church Manual*. The General Conference of Seventh-day Adventist, 1938.
- . *Church Manual*. The General Conference of Seventh-day Adventist, 1940.
- . *Church Manual*. The General Conference of Seventh-day Adventist, 1942.
- . *Church Manual*. The General Conference of Seventh-day Adventist, 1951.
- . *Church Manual*. The General Conference of Seventh-day Adventist, 1959.
- . *Church Manual*. The General Conference of Seventh-day Adventist, 1963.
- . *Editura Viață și Sănătate – 25 de ani de activitate*. Ed. Cristinel Sava și Adrian Neagu. Pantelimon: Viață și Sănătate, 2019.
- . *Manualul bisericii*. Pantelimon: Editura Viață și Sănătate, 2016.
- . *Regulament intern de organizare al Conferinței Generale a Adventiștilor de Ziua a Șaptea*. Vol. II.

Ediția 2017. Pantelimon: Ed. Viață și Sănătate, 2019.

. *Seventh-day Adventist Church Manual*. The General Conference of Seventh-day Adventist, 1967.

. *Seventh-day Adventist Church Manual*. The General Conference of Seventh-day Adventist, 1971.

. *Seventh-day Adventist Church Manual*. The General Conference of Seventh-day Adventist, 1976.

. *Seventh-day Adventist Church Manual*. The General Conference of Seventh-day Adventist, 1981.

. *Seventh-day Adventist Church Manual*. The General Conference of Seventh-day Adventist, 1986.

. *Seventh-day Adventist Church Manual*. The General Conference of Seventh-day Adventist, 1990.

. *Seventh-day Adventist Church Manual*. Hagerstown, MD: Review and Herald Publishing Association, 1995.

. *Seventh-day Adventist Church Manual*. Hagerstown, MD: Review and Herald Publishing Association, 2000.

- . *Seventh-day Adventist Church Manual*. Ediție revizuită. Hagerstown, MD: Review and Herald Publishing Association, 2005.
- . *Seventh-day Adventist Church Manual*. Hagerstown, MD: Review and Herald Publishing Association, 2010.
- . *Seventh-day Adventist Church Manual*. Nampa, ID: Pacific Press Publishing Association, 2016.
- . *Statutul de organizare al Conferinței Generale a adventiștilor de ziua a șaptea*. Ediția 2011-2012. Vol. I. București: Editura Viață și Sănătate, 2012.
- . *Statutul de organizare al Conferinței Generale a adventiștilor de ziua a șaptea*. Ediția 2011-2012. Vol. II. București: Editura Viață și Sănătate, 2012.
- . *Systematic Benevolence or The Bible Plan of Supporting the Ministry*. Battle Creek, Michigan: SDA Publishing Association, 1879.
- . *Tithing Principles and Guidelines*, Ellen G. White Estate, 2018.
- . *Transparency and Accountability. A Global Commitment of Seventh-day Adventist Church Leaders*. Ed. Paul H. Douglas. San Antonio, TX: Seventh-day Adventist Church, 2015.
- . *Working Policy of the General Conference of Seventh-day Adventists*. 2019-2020 Edition. Nampa, ID: Pacific Press Publishing Association, 2019.